

stawując bogaty łup dla kozaków pierzchnęło. Chmielnicki zagony swe pod Lwów, Zamość, aż do Wisły niszcząc wszystko paląc i wycierając rozpuścił. Jak potem Polacy hańby téy zemścili się pod Beresteczkiem w miejscu swym czytelnik do wie się.

Ostrog, miasto warowne z zamkiem, dzielnica niegdyś Xiążąt Ruskich, którzy do tego miasta imie Xiążąt Ostrogskich wzięli, Gwagnin wywodzi pochodzenie onych od Romana Xiążęcia zabitego w pamiętnéy bitwie pod Zawichostem, Niesiecki mówi iż Daniel Wasilewicz synowiec Daniela Króla Halickiego, pierwszy się Xiążęciem na Ostrogu pisać zaczął. Obszerność tego Xięstwa zamykała Zaslaw, Dubno, i inne wielkie na Wołyniu rozległości.

Wstawił się wielkiemi Bohatyrskimi dziełami, na początku wieku XXI Konstanty Xiążę Ostrogski, 33 wstępnych bitw wygrał, iak mówi Niesiecki, a przywodziąc Litewskim zastępem nad rzeką Kropiłą w Mścisławskim przeciw Rossyi i 1512 roku pod Wiśniowcem przeciw Tatarom nieśmiertelną sławą okrył się, zostawił dwóch synów Eliasza i Konstantyna. Eliasz z Beatą Kościelecką miał tylko iedną córkę Helszkę czyli rączey Elżbietę z nieścześnie swych i przygód w dzieciach naszych

sławną. (3) Konstantyna dostatkę opisał
Niesiecki, miał Xiążę ten intraty roczny

(3) Eliasz a w dziejach Gornickiego nazywa-
ny Ilią Xiążę na Ostrogu Ostrogski pojął
za Małżonkę w roku 1539 Beatę Kościele-
cką która na dworze Królowy Bony była
chowana z taką troskliwością, mówi tenże
Gornicki iakby należała do Królewskiego
rodu. Matka iey Katarzyna z Szląska po-
dług tegoż świadectwa była faworytą Zy-
gmunta I. z którą miał syna Janusza, ten
nosił tytuł Xiążęcia, a oddany stanowi Du-
chownemu wprzód Biskupem Wileńskim
a potem Poznań-kim został. Tę Katarzy-
nę wydał Król za Kościeleckiego Podskar-
biego Wielkiego Koronnego człowieka z
szczególnych talentów i biegłości w Ekono-
mice wielce od Dzieiopisów ówczasowych
sławionego, iemu albowiem i Krzysztofo-
wi Szydłowieckiemu winien był Zygmunt I
iż zastawszy Jana Alberta i Alexandra roz-
rzutnością skarb wyniszczony, mądrym roz-
porządzeniem i rostopną oszczędnością,
przyszedł do wielkich dostatków, zapomo-
cą których w początkach zaraz panowania
pomyślnego urzędzenia kraiu mógł poło-
żyć pierwsze zasady. Eliasz czyli Ilią o
którym na początku zaczęliśmy mówić Xią-
żę Ostrogski zostawił Córkę jednę z wzmie-
nioną Beatą Kościelecką spłodzoną Elzbie-
tę czyli w dziejach Gornickiego nazywane
Halską téy rozmaite życia przygody godną
są w potomnéj pamięci zapisania. Po śmier-
ci Ilij Xiążęcia pozostała Córka iego w o-
piece Zygmunta Augusta Króla o której

milion dwakroć sto tysięcy, co ewalując podług tabelli Czackiego na dzisiejszą mo-

rękę ubiegało się wielu Panów Litewskich i Koronnych. Dymitr Xiążę Sanguszko niemogąc uzyskać dozwolenia od Matki, w towarzystwie Wasila Xiążęcia Ostrogskiego, zbrojno przybył do zamku Ostrogskiego i ten mocą opanowawszy pomimo złorzeczenia Matki ślub wziął z Córką, z którą unikając gniewu Królewskiego do Czech uniosł się. Wytoczyła się skarga przed sąd Królewski na obżalowanie Matki Xiężny Ostrogskiéy w Knyszynie, mówił przed Królem Czarnkowski od Xiężny, bronił niestawiającego Xiążęcia Dymitra Sanguszkę Odachowski Szlachcic Litewski. Mowy te obydwie iako wzór wymowy Polskiéy czytać można w dzieiach Gornickiego, stanął nakoniec dekret na Xięcia Dymitra wyimuiący go z pod opieki prawa i ogłaszający wywołanym na zawsze z krajów, po ogłoszeniu którego Marcin Zborowski Kasztelan Kaliski doścignął Xięcia Sanguszkę i z nową zaślubioną małżonką w Jaromirzu miasteczku w Czechach gdzie gdy pierwszy odebrać uwiezioną Xiężnę, drugi bronić małżonki usiłuią, ostatni przypłacił życiem gdzie dotąd nadgrobek zdarzenie to zaświadcza w następnych słowach „Hoc loco conditur corpus clari Lithvaniae Ducis Demetrii Sanguszko ex magnifica familia Olgerdi nati Capitanei Circassiensis et Canioviensis quem Martinus Zborowski tradidavit Anno 1554. Vid. Paprocki fol. 207. Zborowski odebraną Xiężnę odwiosł Matce

netę przeszło dziesięć milionów uczyni,
Marszałkował u niego zwykle ieden z Wo-

która i z Córką, odtąd naywięcéy obawia-
jąc się podobnych wypadków przy Królo-
wéy Bonie bawiła, aż Łukasz Gorka Pan
możny z Wielkiéypolski uprosił u Króla,
iżby mu Halska Xiężna w małżeństwo od-
daną była, sprzeciwiała się postanowieniu
Królewskiemu Xiężna Matka, tak iż zno-
wuż sposobu dla doprowadzenia do skutku
tego małżeństwa szukać musiano. Nay-
ważnieyszą wymówką było Xiężnéy iż Sta-
tut Litewski którym się rządził Wołyń na
żeńiących się Polaków w Litwie ten kładł
warunek, iż wzięte po żonie imiona czyli
dobra za pewną najmnieyszą na włokę po-
stanowioną cenę sąsiadom odstąpić byli w
obowiązku, działy się te spory pod czas
kiędy król z Warszawy na seym do Piotr-
kowa miał wyjeżdzać, któremi znudzony
Król zdięty Xiężnie matce z palca pierścień
posłał corce iako znak pozwolenia, nastą-
pił zatym ślub z Łukaszem Gorką przeciw
któremu matka protestowała i córki przez
lat kilka oddać onemu niechciała i
zawsze dla uniknienia gwałtu dworu Kró-
lowéy Bony pilnowała się, a po odiezdzie
tężyż do Włoch w klasztorze w Lwowie
zamknęła się i z Córką obsadziwszy ten lu-
dźmi swemi zbroynemi, w roku 1559 Król
na żądanie Łukasza Gorki dał rozkaz Pio-
trowi Barzemu Staroście Lwowskiemu co
późniéy na Poselstwie w Hiszpanii umarł
iżby oddał Xiężnę małżonkowi zaślubione-
mu, przybył i Gorka z bracią i przyia-

iewodów któremu 70 tysięcy pensyi rocznéj płacił, asystujących Paniąt (iak na-

ciolmi swemi do Lwowa. Nieskutkowały przyjacielskie Barzego u Xiężnéj przełożenia, dał zatem Król rozkaz Staroście przez Gornickiego Dworzanina na pismie posłany aby mocą przywieść iego postanowienie do skutku, postawił więc naprzód Starosta strażę u bramy aby nikogo nie wpuszczać do miasta, wcisnąc się iednak potrafił Sawicki Podlasiianin Pisarz iak w ówczas mianowano czyli Sekretarz Xięcia Radziwiłła Woiewody Wileńskiego, znaleziono przy nim w Woyłoku listy Ruskim charakterem do Xiężnéj Ostrogskiéj pisane aby niedawała córki swéy za Gorkę iezeli niechce stracić swéy maiętności, ciągle albowiem Panowie Litewscy przy wyłączeniu Statutowym stawali, i to była istotna przyczyna całej o tę małżeństwo sprzeczki, wkrótce Xiążę Szymon Słucki wszedł do miasta w żebracym odzieniu i do klasztoru dostał się, a gdy Xiężne opatrzone w żywność i broń, trudno było przymusić do oddania Córki, Starosta odiać kazał wodę kanałem do klasztoru idącą, tym sposobem dopiero zmiękczona Xiężna wysłała Dworzanina swego Zielińskiego oświadczając iż swą Córkę oddała za żonę Xięciu Szymonowi Słuckiemu iż w przypadku gwałtn pugiuałem który zawsze przy sobie nosi wprzód córce a potem sobie życie odebrać gotowa, niedostatek iednak znaglił do wszystkiego i nazaiutrz przyzwawszy Starostę córkę oddała, którą on stojąc na stopniu iéy kolebki to iest karety iak wyr a²za

zywa Niesiecki) było przy nim do dwóch tysięcy, Ostrog w budynki i ludność pomnożył, mężne czyny jego historia opisała. Unii z kościołem rzymskim najgorliwiej sprzeciwił się, syna swego Janusza wysyłając za granicę napomniął iżby stroiu polskiego nieporzucił i nie żenił się iak tylko z Polką lub Węgierką. Janusz Xiążę Ostrogski założyciel w roku 1609 Ordynacyi, zostawił przeszło 300 tysięcy Czer-

Gornicki do zamku odprowadził, napisano jednak listy do króla donosząc o zaślubieniu z Xięciem Słuckim a Matka Xiężna na sąd Królewski oddała się, w krótkce przyszły rozkazy aby Halska Xiężna pierwszemu małżonkowi oddaną została co znowuż z przymusem na zamku w Lwowie wykonano, nie było korzystnym dla Gorki iak świadczą dzieie to małżeństwo, niechciała albowiem żyć z nim zmuszona małżonka, żadnych dzieci nie miała, a po śmierci męża z pomieszczanemi zmysłami na dwór Xięcia Konstantyna Ostrogskiego Stryia przybyła, i tam życia tyłu oznaczonego losu osobliwościami dokonała, nielepszy był matki iéy tak wielkich mąietności Pani i Królów wychowanicz koniec, zaślubił ją albowiem po owdowieniu powtórnie znakomienity w dzieiach naszych Albrycht Łaski Woiewoda Sieradzki, lecz dla niezwalzonego uporu zamknął w zamku Kesmork w Węgrzech był przymuszony gdzie równie nędznie życia dokończyła.

wonych złotych w gotowiznie prócz klejnotów i sprzętów, Ordynacya ta stawiała niegdyś 600 ludzi na usługę Rzeczypospolitéy, schodząc bez potomka płci męskiéy, mianował po sobie następcą Ordynacyi sześcioletniego swego Alexandra Xięcia Zaslawskiego. W roku 1673 wygasł dom ten równie na Januszu Alexandrze iak świadczy Bielski po którym Hieronim Lubomirski i syn jego Józef Ordynatami byli, od których taż Ordynacya przeniosła się w dom Xiążąt Sanguszków, przez Konstytucyą 1766 r. dobra téy Ordynacyi za Ziemskie są uznane, a właściciele zamiast utrzymania 600 ludzi do płacenia corocznie 200 tysięcy złotych polskich obowiązani, z którego to dochodu utrzymywano regiment aż do ostatniego podziału Polski.

Bazalia, od Bazylego Xiążęcia Ostrogskiego za czasów Sarnickiego zbudowana.

Krasilów, Konstantynów, miasta i zamki niegdyś Ordynacyi Ostrogskiéy.

Miropol, Ostrożek, Zwiachel, nad Słuczem.

Korzec, oyczyste miasto niegdyś Xiążąt Koreckich, Dymitr Olgerdowicz zbudował tu zamek na skalę, poległ na wyprawie Witolda przeciw Tatarom 1399 r. od tego pochodzą Xiążęta Koreccy świadczy Niesiecki.

Jampol..